

7. Запобігання незаконному обігу наркотичних засобів серед неповнолітніх м. Києва (методичні рекомендації) / Сущенко В.Д., Хруппа М.С., Семенюк В.А. та ін. / За заг. ред. Новикова С.О. – К., 2004. – 111 с.

8. Наркозлочинність: кримінологічна характеристика та запобігання: Науково-практичний посібник / ред. А. П. Закалюк. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 296 с.

9. Никифорчук Д.Й. Міжнародний наркобізнес та його вплив на криміногенну ситуацію в Україні // Науково-практичний журнал «Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)». – № 12. – 2005. – С. 71–76.

10. Ключев О.М. Взаємодія підрозділів органів внутрішніх справ на регіональному рівні : монографія / О.М. Ключев. – Х. : Основа, 2005. – 380 с., с. 119

11. Сердюк О. О. Навчально-методичний комплекс із соціології наркотизму [Електронний ресурс] // Новини української психіатрії. – Харків, 2002. Режим доступу: <http://www.psychiatry.ua/articles/paper072.htm>.

УДК 343.9

Біленчук П.Д.,
професор кафедри кримінального
права і процесу Київського
університету права НАН України
Ярмолюк А.А.,
керівник науково-дослідного
центру системних досліджень Інтелектуального форуму
«Єдина Європа»

ВЧИНЕННЯ СЕРІЙНИХ МАНІАКАЛЬНИХ УБИВСТВ ЖІНКАМИ – ГЛОБАЛЬНА ПРОБЛЕМА ЗАГРОЗИ БЕЗПЕЦІ СУЧАСНОГО СВІТУ ТА ЦИВІЛІЗАЦІЇ

В статті ґрунтовно висвітлюється психологічне, кримінологічне та криміналістичне підґрунтя існування серійних маніакальних убивств, вчинених жінками; надається криміналістична класифікація серійних маніяків-убивць жіночої

статі; а також детально розкриваються найрезонансніші випадки вчинення таких жорстоких злочинів.

Ключові слова: серійний маніяк-убивця жінка, манія, класифікація, «маска нормальності», індивідуальний «почерк».

В статті основательно освітається психологіческая, кримінологіческая і криміналістическая основа существования серійних маниакальних убийств, совершенных женщинами; предоставляется криміналістическая классификация серійных маньяков-убийц женского пола; а также подробно раскриваются самые резонансные случаи совершения таких жестоких преступлений.

Ключевые слова: серійний маньяк-убийца женщина, манія, классификация, «маска нормальности», індивідуальний «почерк».

This article profoundly highlights the psychological, criminological and criminalistic (forensic) background of the existence of manic serial murders committed by women; also it provides the forensic classification of maniac female serial killers, and details the most resonant cases of such violent crimes.

Keywords: female maniac serial killer, mania, classification, «mask of normality», «individual handwriting».

Постановка проблеми. Більшість освітян, науковців та практиків цікавить проблема зародження у жінок маніакальних нахилів щодо вчинення серійних убивств та механізм вчинення даних злочинів.

Слід вказати, що у Washington ProFile зазначено, що серійний маніяк-убивця, у тому числі жінка, починає формуватися у віці 8-12 років. Дівчина відчуває себе одинаком, що знаходиться в ізоляції від решти суспільства. Однак це не означає, що подібні люди соромливі і намагаються залишатися в тіні. Тим не менш, в більшості випадків, вони – скритні особи, які ведуть відокремлений спосіб життя, тому їх психічні відхилення часто не помічаються оточуючими.

Більшість серійних маніяків-убивць, в нашому випадку представниць слабкої статі, мають непросту біографію. Вони, як

правило, виростають в неповних сім'ях, причому батьків або одного з них вони щиро ненавидять. Часто батьки або брати били або сексуально принижували їх, іноді подібну роль виконували друзі дівчат або зовсім сторонні люди. Багато серійних маніяків-вбивць жінок намагалися покінчити життя самогубством, іноді у вельми ранньому віці.

Аналіз дослідження даної проблеми. Фундаментальні наукові дослідження щодо проблем вчинення серійних маніакальних вбивств здійснили такі відомі вчені як: Ю.М. Антонян, А.О. Бухановський, М.В. Власова, Д. Еверіт, Д.А. Мамічев, Н.С. Модестов, В.В. Петров, Т.І. Ревяко, А.С. Саїнчин, Н.В. Трус, Х. Шехтер та інші.

Метою даної статті є пошук відповіді на питання чому серійні маніяки-убивці жіночої статі вбивають та чому ці страшні аморальні злочини досить часто стають прихованими від суспільства. Завданням статті є ґрунтовний консолідований аналіз особистих якостей серійних маніяків-убивць слабкої статі, наведення криміналістичної класифікації серійних маніяків-убивць жінок, а також визначення факторів, які стають причиною вчинення серійних маніакальних вбивств особами жіночої статі.

Виклад основного матеріалу. Більшість таких осіб, у нашому випадку дівчат, мають досить високий рівень інтелекту, однак, незважаючи на це, вони погано вчилися в школі та згодом працювали на низькокваліфікованих та низькооплачуваних посадах. Вони часто сиділи без роботи, страждали від самотності або розладу в сім'ї. Як правило, серійні маніяки-убивці, в тому числі дівчата, мали легкий доступ до вогнепальної зброї.

З віком у скривджених, принижених дітей, які недоотримали батьківської ласки та любові розвивається антисоціальний розлад особистості. Такі особи не здатні до співчуття, часто брешуть, не відчувають відповідальності за свої дії [1].

Потрібно акцентувати увагу, що серійні маніяки-убивці, в нашому випадку жінки, нападають на того, хто не може дати реальний відсіч. Звідси й сумна закономірність. Потерпілі, як правило, гинуть, нічим допомогти правоохоронцям не можуть, а

серійні маніяки-вбивці залишаються на волі та продовжують своє нелюдське полювання [2, с. 294]. Цікаво, що багато таких жінок, визнають, що потерпілі в чомусь нагадували того, хто колись ображав або принижував їх [1].

Проаналізувавши матеріали Washington ProFile, ми прийшли до висновку, що між серійними маніакальними вбивствами часто проходить досить великий час, під час якого вбивця, у тому числі представниця слабкої статі, веде абсолютно звичайний спосіб життя. Кримінологи Харві Клеклі та Роберт Хейр назвали цей стан «маскою святості».

Слід підкреслити, що «маску святості» серійного маніяка-вбивці, у тому числі жінки, вчені часто називають «маскою нормальності», що виражає вдавану поведінку, спрямовану на відповідність прийнятним у суспільстві нормам. Відомий психолог-криміналіст Михайло Виноградов підкреслював, що як правило, це зовні милі, спокійні люди. Зазвичай вони неконфліктні та вміють привернути до себе потерпілих, особливо маленьких дітей. Дійсно, як можна запідозрити у вбивствах людини особу, тим більше жінку, яка абсолютно усіма оточуючими сприймається позитивно [1].

Цікаві дослідження були проведені такими вченими як Б.М. Спук, Р. Куллен, А. Мокрос, С. Харборд, які проаналізували просторові рішення серійних маніяків-убивць, у тому числі осіб слабкої статі, та вивчили фактори, які впливають на вибір місця злочину. Результати показали, що в більшості випадків потерпілі були знайдені поблизу місць їх проживання. Так, 63 % потерпілих – на відстані менше 10 км від місця проживання злочинця, 78% – в межах 20 км, 84 % – в межах 30 км. Тільки у 9 % відстань від будинку до місця вчинення злочину перевищувала 100 км. Вчені підраховали, що ймовірність викиду тіла зменшується по мірі збільшення відстані. Також вченими виявлено достовірний зв'язок між віддаленістю від будинку місця скоєння злочину та такими факторами, як наявність автомобіля, вік і інтелект злочинця, в тому числі жінки. Науковці вважають, що результати їх досліджень мають потенційну значимість для географічного профілювання при поліцейському розслідуванні серійних маніакальних вбивств. Вони стверджують, що прикладне

значення має також той факт, що більш досвідчені серійні маніяки-вбивці, у тому числі особи слабкої статі, в кримінальній діяльності не схильні скоювати злочини на великих відстанях від будинку в порівнянні з менш досвідченими злочинцями [6, с. 147-164].

Потрібно звернути увагу на думку А.О. Бухановського, який разом з американськими колегами виявив закономірність, що в США мобільність серед серійних маніяків-убивць, в тому числі жінок, набагато вище, а в пострадянських країнах зберігається високий рівень територіальності.

Важливо звернути увагу, що висновки медичних працівників про психічну повноцінність серійних маніяків-убивць, у тому числі осіб слабкої статі, викликають суперечливі почуття, оскільки їх часто визнають осудними [2, с. 285].

Однак, професор А.О. Бухановський вважає, що є епізоди, а є міжепізодні проміжки. На думку вченого, в епізоді – це одна людина, у нього працюють певні мозкові механізми, а поза епізоду – це інша людина, що не є серійним маніяком-вбивцею [5].

Необхідно зробити акцент на тому, що Роберт Ресслер визначив, що у кожного серійного маніяка-вбивці, в нашому випадку жінки, є свій індивідуальний «почерк», не схожий на інших. Це стосується й вибору зброї, місця злочину, потерпілих осіб, способу вбивства, часу доби та багатьох інших факторів.

Якщо розглядати типологію серійних маніяків-убивць, то необхідно вказати, що Ф. Нойбахер підтримує типологію, засновану на практиці розслідування злочинів фахівцями ФБР, на підставі картини слідів на місці злочину, яка розрізняє «організований» і «неорганізований» тип серійного маніяка-убивці, у тому числі жінки. На його думку організований злочинець має середній рівень розвитку інтелекту, соціально добре адаптований, красномовний і зовні скоріше виглядає непримітно. Він планує злочин за тривалий час і вибирає потерпілу особу, з якою він навмисно починає спілкуватися, за певними критеріями – стать людини, зовнішній вигляд, вік, професія, спосіб життя. Злочинам часто передують серйозний стрес у формі фінансових, професійних, партнерських (подружніх) проблем, а злодіяння здійснюється у заздалегідь

визначеному місці. На противагу цьому, на думку вченого, неорганізований злочинець, у тому числі жінка, іноді вчиняє вбивства під впливом маячних уявлень. Напад здійснюється блискавично, і якщо така особа взагалі допускає спілкування з потерпілою особою, то тільки відбувається мінімальна вербальна взаємодія [4, с. 43-48].

Однак, необхідно акцентувати увагу, що за останні роки дана типологічна модель була піддана критиці. Так, Д. Кантер (2004 р.) виявив, що організовані та дезорганізовані моделі поведінки серійного маніяка-вбивці, у тому числі жінки, не являються дихотомічними категоріями, протилежними за своїм значенням. Швидше за все, на думку вченого, дезорганізована модель є частиною (етапом розвитку) організованих. Як альтернативну Г. Салфаті пропонує свою «тематичну модель». На думку даного вченого, серійні маніяки-вбивці, у тому числі представниці слабкої статі, можуть бути диференційовані за тематичним переважанням в поведінці конкретного стилю кримінальної агресії – інструментального та експресивного.

Слід вказати, що вчений Д. Мелой класифікував серійні маніакальні вбивства, скоєні в тому числі жінками, на «компульсивні» і «кататимні». «Компульсивні» описуються як злочини, для яких характерні організовані місця злочинів. Особи, які їх здійснили, мають виражені антисоціальні нарцисичні прояви особистісних розладів. Вони хронічно емоційно відокремлені, з вираженими рисами психопатії, автономно гіперреактивні. «Кататимні» – характеризуються неорганізованими місцями злочинів, а в осіб, які їх здійснюють, у тому числі жінок, спостерігаються порушення настрою, шизоїдні порушення особистості [3, с. 103-117].

Потрібно підкреслити, що базуючись на своїй оцінці розкритих серійних злочинів, скоєних в Німеччині 61 вбивцею, С. Харборт виділив серед серійних маніяків-убивць, у тому числі осіб слабкої статі, вбивць по відносинам; убивць за переконаннями та вбивць по нахилам. Ця типологія має свої недоліки. Зокрема, групи злочинів, скоєних, наприклад, вбивцями, в тому числі жінками, що мають відносини з жертвами, відносяться до злочинів, які до недавнього часу не вважалися серійними вбивствами [4, с. 43-48].

Слід вказати, що найбільший досвід роботи з вивчення серійних злочинів накопичений у США, де вже в 1978 році на базі ФБР був організований Відділ біхевіористики, що спеціалізується в області психопатології насильства, оскільки за оцінками ФБР на сьогодні, приблизно 85 % серійних маніяків-убивць, в тому числі осіб слабкої статі, діють саме в США.

Хоча за кількістю серійних маніяків-убивць і їх не людяності Україна посперечається з США та будь-якою з європейських країн, в нашій державі робота з розслідування та розкриття таких злочинів ведеться застарілими методами. Чимало серій затухає, так і не розкривши своєї таємниці [2, с. 306]. Частково це пояснюється відсутністю правових нормативів, де б чітко формулювалося поняття «серійний маніяк-убивця». Особливо актуальним питанням є внесення статті, в якій розкривається це поняття в Кримінальний Кодекс України 2001 року.

Дану статтю ми присвятили дослідженню феномена серійних маніакальних убивств, скоєних жінками, тому розглянемо найжорстокіші випадки вчинення таких злочинів в історії людства. Слід зазначити, що однією з найвідоміших серійних маніяків-убивць жінок була графиня Елізабет Баторі. Точне число потерпілих від цієї «кривавої графині» так і залишилося невідомим, однак, історики стверджують, що їх кількість сягає 30-650 осіб. Вона любила приймати ванни з кров'ю потерпілих, якими неодмінно були молоді дівчини. Графиня вважала, що такі купання можуть поліпшити стан шкіри та продовжити її молодість. Така пристрасть до крові зарахувала Елізабет Баторі до числа історично достовірних особистостей, які займались вампіризмом.

Багато вчених вказують на той факт, що відрізняють серійних маніяків-убивць жінок від чоловіків багато якостей. Зокрема, в той час як чоловіки проявляють велику різноманітність у тому, що називається «принцип роботи», 29 % осіб слабкої статі постійні в цьому. Найпоширеніша класифікація розподіляє таких жінок на «чорних вдів», що вбивають чоловіків і вступають після цього в нові шлюби. Також серійні маніяки-убивці особи жіночої статі відрізняються

більш високим числом «медичних вбивств», які зустрічаються в приватних санаторіях, лікарнях.

Необхідно звернути увагу, що П.Н. Тарновська наводить класифікацію серійних маніакальних вбивств, скоєних жінками, в основі якої велике місце займає психологічний критерій: вбивство з пристрасті, по материнській любові, по статевій любові, вбивство на ґрунті притуплення морального почуття, вбивство на ґрунті статевих стосунків. Якщо розглядати спрямованість вбивств на конкретних осіб і його мотиви, то можна разом з вченим виділити наступні види вбивств: мужевбивство, дітовбивство, вбивства душевнохворих.

Потрібно відзначити, що дуже часто трапляються випадки серійних маніакальних вбивств, вчинених жінками, з причини «уникнення неприємностей». Найчастіше такі вбивства дітей скоюють матері або вихователі. Багато з них продовжують потім вбивати по кілька разів, поки їх не зупинять. Підставою для підозр часто є такий факт, як «синдром раптової смерті» немовляти, коли дитина помирає при сні без видимих на те причин. На початку 1990-х рр. випадки раптової смерті стали настільки широко поширені, що звернули на себе увагу не тільки з боку медичних працівників. Вчені стверджують, що щорічно в США від «синдрому раптової смерті» вмирають сім-вісім тисяч немовлят.

Слід акцентувати увагу, що серійним маніяком-вбивцею, яка вела особисті щоденники, є Кетлін Фолбігг. Так, одного разу її син Калєб Гібсон не міг заснути, й Кетлін довелося покласти його до себе в кімнату. Вранці його знайшли вже мертвим, на думку лікарів, причиною смерті став «синдром раптової дитячої смерті». Вже 13 лютого 1991 року в офісі її чоловіка Крейга пролунав дзвінок від дружини. «Це сталося знову», – промовила Кетлін. Це була вже друга дитина – її син Патрік Аллен, якого вона задушила. Потім вже 29 серпня 1993 року третя дитина Сара Фолбігг була задушена власною матір'ю у віці 10 місяців. Останньою дитиною Кетлін була Лора Фолбігг. Вона була також убита своєю матір'ю, на той момент дівчинці був тільки один рік і сім місяців. Після смерті останньої дочки чоловікові Кетлін випадково попався особистий щоденник дружини. Згідно його записів, сам факт дітонародження її радував, оскільки вона

доводила собі, що є такою ж нормальною жінкою, як багато інших. Але діти були їй так само чужі, як і члени прийомних сімей, в яких вона росла. Вона скаржилася щоденнику на те, що діти можуть стати стіною між нею й Крейгом. Кетлін писала, що дуже стурбована своєю зайвою вагою та тим, що це важливо для чоловіка, а діти часто забирають можливість сходити в спортзал, на танці або поспілкуватися з друзями та подругами. Кетлін прямо не писала в знайдених щоденниках про вбивства дітей, але на деяких сторінках говорила про свої спалахи гніву та ненависті по відношенню до дітей і про те, що їй довелося зробити щось жахливе. Експерти вважають, що діяла Кетлін Фолбігт як злочинець вищого типу – організований несоціальний, продумано і чітко.

Слід підкреслити, що часто серії таких злодіянь скоюються під впливом важких психічних відхилень. Шизофренія може «нагородити» злочинців голосом, який дає їм інструкції до дії. У Андреа Йейтс була якраз така ситуація, оскільки саме серйозний психічний недуг став причиною того, що жінка вбила своїх п'ятьох дітей, втопивши їх у ванній. Жінці так і не поставили діагноз шизофренія, однак, як вважають експерти, вона володіла серйозними психічними відхиленнями, у неї була навіть спроба самогубства. Даючи інтерв'ю, вона зізналася, що хотіла вбити дітей, так як ті не були праведними.

Наголосимо, що сьогодні надзвичайно активно освітня, науковці та практики дискутують щодо «синдрому Мюнхгаузена за дорученням» у зв'язку з поширеними випадками жорстокого поводження з дітьми. На відміну від звичайного «синдрому Мюнхгаузена», коли людина заради того, щоб стати об'єктом уваги й турботи, симулює хворобу або навіть заподіює собі каліцтва, у синдромі «за дорученням» страждає інша особа, найчастіше за все дитина. Такій матері, няні або медсестрі необхідно показати оточуючим, які героїчні зусилля робилися нею, щоб врятувати дитину, та як вона вбита горем. У таких випадках у цих жінок є потреба відчувати співчуття з боку інших людей, яке вони легко можуть отримати після смерті дитини. Після уваги, яку їм приділяють після смерті першої дитини, вони знову і знову створюють подібну ситуацію.

Слід зазначити, що прикладом серійного маніяка-вбивці медсестри є Беверлі Аллітт, яка зловживала посадою, щоб задовольняти свої потаємні фантазії. Вона робила беззахисним дітям укол хлористого калію або ж інсуліну, викликаючи зупинку серця. Жага нових злочинів все зростала, тому в своїй палаті медсестра здійснила насильство над 13 дітьми, убивши чотирьох з них. У випадку з двомісячною Беккі Філіпс батьки були настільки вдячні Беверлі за догляд над малятком, що попросили стати її хресною. Але саме уколи медсестри стали причиною її подальшого паралічу та пошкодження мозку. Після арешту медсестри з нею поспілкувалися психіатри, які виявили у Беверлі розлад, відомий, як «синдром Мюнхгаузена».

Необхідно вказати, що серійні маніяки-вбивці чоловіки майже не діють в парі. Якщо ж говорити про осіб слабкої статі, то ми хочемо спростувати твердження американських психологів, які представляють серійного маніяка-вбивцю жінку одинаком, нездатним до комунікації з іншими людьми, оскільки багато з них знайшли собі партнера, що розділяв їх жахливі пристрасті. Так, всю Канаду сколихнули резонансні злочини, вчинені Карлою Гомолкою та Полом Бернардо, які звинувачувалися у вбивстві двох дівчаток-підлітків, однак на суді додатково з'ясувалося, що ще до заміжжя Карла допомагала Полу знаходити дівчаток для того, щоб вступати з ними в сексуальні зв'язки. Її власна сестра Теммі «була подарована» Полу на Різдво. Дівчинку приспали за допомогою особливо сильного транквілізатора, після чого Пол і Клара вступали в сексуальний контакт з її нерухомим тілом, знімаючи все, що відбувалося на відеокамеру. Потім Теммі вирвало і вона задихнулася. Такою ж нелюдяною парою були Розмарі Уест та її чоловік Фред, які знайомилися на вулиці з молодими дівчатами та запрошували їх у гості, обіцяючи харчування й житло. Доля, яка чекала цих нещасних дівчат насправді була жахливою. Розмарі, мати вісьмох дітей, була справжньою сексуальною садисткою, яка отримувала задоволення, завдаючи біль іншим. Разом зі своїм чоловіком, вона вчинила десять убивств, включаючи вбивство власної дочки Хізер. Таким прикладом може бути й Майра Хіндлі, яка здійснювали резонансні злочини разом із своїм напарником Іеном Брайеном. Вони

отримали прізвисько «англійські Бонні й Клайд». Протягом декількох років злочинці викрали, поглушилися та замучили до смерті п'ятьох неповнолітніх дітей у віці від 10 до 17 років. Однак, що на наш погляд є цікавим, не завжди серійні маніяки-вбивці жінки здійснюють вбивства в парі з особою протилежної статі. Зокрема, можна згадати Гвендолін Грем і Кеті Вуд, які вбили п'ять літніх жінок в Гранд-Рапідс, штат Мічиган, в 1980-х рр. Злочини були здійснені в приватному санаторії, де Грем і Вуд працювали санітарками. Вони швидко подружилися, а після стали коханками. Цікаво на наш погляд, що Грем і Вуд вибирали потерпілих так, щоб їх ініціали склалися в слово «вбивство» (англ. murder).

Необхідно підкреслити, що прикладом серійного маніяка-вбивці жінки, що займалася колекціонуванням частин тіла потерпілих, є Ельза Кох, яка «прославилася» жорстоким поведінням з ув'язненими у концтаборі Бухенвальд. Вона любила бити людей, і, якщо їй на очі попадалася особа з цікавим татуюванням, – це були останні години її життя. Ельза збирала колекцію татуюваної людської шкіри, туди ж потрапляли зразки з цікавими природними мітками. Звернемо увагу, що з цієї шкіри серійний маніяк-вбивця могла зробити і предмети домашнього вжитку – наприклад, люстру. Навіть сумка, з якою виходила «у світ» Ельза, була зроблена з людської шкіри.

Як ми вказували, у багатьох серійних маніяків-убивць жінок було непросте дитинство. Так, Ейлін Вуорнос навіть пережила інцест з боку діда. Чи варто дивуватися, що в душі зростаючої дівчини не було нічого, крім ненависті до суспільства і, зокрема, осіб чоловічої статі. Одного разу Ейлін вбила чоловіка, який за її словами попередньо жорстоко зґвалтував її. Почуття крові опанувало жінкою, незабаром вона у Флориді вбила ще 6 водіїв без пасажирів, середнього віку. Вони погоджувалися підвезти її та вступити в статевий зв'язок. Необхідно вказати, що як знаряддя вбивства Вуорнос незмінно використовувала пістолет. Психіатри переконалися в осудності Ейлін, яка одного разу сказала: «Я ненавиджу людське життя і вбивала б знову...».

Звернемо увагу, що серійним маніяком-вбивцею, яка здійснювала злочини способом отруєння є Віра Ренці, яка

колись стала підозрювати чоловіка в зрадах та одного разу підсипала йому в вино миш'як. Незабаром вона знову вступила в шлюб. Через місяць чоловік зник. Більше Віра не виходила заміж, проте вступала у відносини з чоловіками, в тому числі й одруженими. Так, всі вони пропадали без вісті через місяці, тижні, а то й зовсім лічені дні після початку роману. Ренці завжди придумувала історії, в яких чоловіки були невірними та залишали її. Одного разу, будинок жінки обшукали та у винному погребі знайшли 32 цинкових труни, в кожній з яких лежав чоловічий труп в різних стадіях розкладання. Віру заарештували, й вона зізналася, що отруїла цих чоловіків миш'яком, коли вони змінювали їй або втрачали до неї інтерес. Вона повідомила також цікавий та надзвичайно жахливий факт, що їй подобалося сидіти в кріслі серед трун з її колишніми прихильниками.

Як відомо, серійні маніяки-вбивці досить часто вбивають певну категорію потерпілих. Тому згадаємо Ірину Гайдамачук, на совісті якої 17 вбивств безпорадних пенсіонерок: жінка забивала їх молотком, який завжди носила з собою. Бросає в тремтіння, коли дізнаєшся, що на суді Ірина, нічого не приховуючи, із задоволенням розповідала про вчинені нею криваві вбивства. Мотивом вбивств послужила помста своїй колишній свекрусі, яка нібито, на погляд Ірини, зживала її зі світу, тому потерпілі чимось нагадували серійному маніякові-вбивці власну свекруху.

Жахливими по мотивації є також злочини, вчинені молодою матір'ю Мірандою Барбур. «Я пам'ятаю все. Це схоже на перегляд кінофільму» – ця фраза дівчини доводить, що у серійних маніяків-убивць відмінна пам'ять. При зустрічі з потерпілим Троєм Лаферрарою вона зарізала його 20 ударами ножа. Однак, Барбур не відчувала каяття та стверджувала, що з 13 років вбивала «поганих» людей. Зокрема, Лаферрару разом з чоловіком Міранда вбила після того, як він вирішив вступити в статевий зв'язок з неповнолітньою, оскільки вона сказала йому, що їй нібито виповнилося 16 років. Можна зробити висновок, що можливою причиною полювання на педофілів Барбур є її зґвалтування в 4 роки одним з родичів. Вона також стверджує, що вчинила й інші вбивства, які носили ритуальний характер.

Міранда Барбур стверджує, що знову стане вбивати, якщо опиниться на волі. Тому вона й взяла на себе провину за численні злочини, щоб забезпечити собі довічне ув'язнення.

Слід наголосити, що важливим є той факт, що на поведінку серійних маніяків-убивць жінок може справляти враження навіть переглянутий фільм чи прочитана книга. Прикладом може слугувати випадок, коли нещодавно поліція Ірану заарештувала першого в історії країни серійного маніяка-вбивцю жіночої статі. Зазначимо, що 32-річна Махіні полювала за особами, які їй нагадувала власну матір. За попередніми даними, вона вбила п'ятеро людей, яким було від 50 до 70 років. Махіні зізналася у вбивствах та повідомила, що брала моделі поведінки з книг Агати Крісті.

Висновки. Отже, як стверджує професор Євген Самовіч, для того, щоб працювати з серійними маніакальними вбивствами, вчиненими в тому числі представницями жіночої статі, потрібно роками накопичувати досвід та виробляти професійне чуття для виявлення цієї конкретної категорії злочинців.

Зазначимо, що Роберт Реслер вважає, що виявити «серію» дуже важко, оскільки вбивства, вчинені в різний час і в різних місцях, часто розглядаються як окремі, незалежні один від одного злочини. Ускладнює завдання й те, що мотиви вчинків таких вбивць, в нашому випадку жінок, нормальній людині зрозуміти завжди непросто. Тому багато злочинів лягають в архіви з позначкою «нерозкриті».

Необхідно звернути увагу на думку Євгена Самовічева, який вказує, що актуальною також залишається проблема, яка полягає в тому, що немає ясності навіть в тому, скільки серійних маніакальних вбивств, вчинених в тому числі особами слабкої статі, здійснюється на конкретній території.

Ще одна проблема, на яку вказують більшість освітян, науковців та практиків – це недостатнє технічне забезпечення розслідування таких злочинів, тому тактика, методика та форми роботи через відсутність сучасних технічних засобів, практично не удосконалюються. Леонід Втюрін впевнений, і ми з ним погоджуємося, якщо ми хочемо гарантувати невідворотність покарання за серійні маніакальні вбивства, які скоєні в тому

числі жінками та викликають особливий резонанс у суспільстві, потрібні витрати, необхідні нові вирішення завдань, які стоять перед оперативними працівниками. Не обійтися й без серйозних інноваційних та креативних наукових досліджень, залучення найкращих вітчизняних та світових фахівців у цій галузі та збалансованої державної програми [2, с. 300-301].

Література:

1. Брик Віола. Лікарняний лист для серійного вбивці / Віола Брик // *Вокруг света*, 2008 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.vokrugsveta.ru/telegraph/pulse/728/>.
2. Модестов Н. Маніяки... Сліпа смерть: Хроніка серійних вбивств. – М.: ОЦР Палек, 1998. – 310 с.
3. Моргенбессер Л., Коксіс Р. Сексуальні вбивства людини. Огляд сучасних емпіричних наукових досліджень / В кн.: Коксіс Р. Серійне вбивство і психологія насильницького злочину, 2008. – С. 103-117.
4. Нойбахер Ф. Серійні вбивці: огляд наукових досягнень криміналістики / Ф. Нойбахер // ФРН. – 2003. – № 1. – С. 43-48.
5. Самоделова Світлана. Маніяк подає сигнали / Світлана Самоделова // *Московський комсомолец*, 2007 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mk.ru/old/article/2007/05/10/149423-manuyak-podaet-signalyi.html>.
6. Спук Б.М., Куллен Р., Мокрос А., Харборд С. Просторові рішення серійних вбивць: фактори, які впливають на вибір місця злочину / Б.М. Спук, Р. Куллен, А. Мокрос, С. Харборд // *Журнал дослідницької психології та профілювання злочинця*. – 2005. – № 2. – С. 147-164.